

להפוך לקשת אוגדן פעילויות

חוויות בקבוצות קטנות

הבעה באמנויות
מניעה וצמצום פערים בשפה

אגף א' לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מנהלת האגף לחינוך הגיל הרך: אורנה פז

הממונה על גני הילדים: ד"ר מירב תורג'מן

הממונה על היחידה להפעלה פדגוגית: נעמי צפורי

צוות כתיבה:

סיגל עמיר, מדריכה ארצית לאומנויות

רינת אלפיה, מדריכה ארצית לשפה ואוריינות

דגנית הלר, מדריכה ארצית לבריאות

ד"ר מאיה איזנברג, מדריכה ארצית למוזיקה

עיצוב גרפי ואיורים - בשילוב יוצר תמונות Microsoft Bing

יצירות האמנות: מאתר wikiart

2026

האוגדן "להפוך לקשת" שלפניכם, נכתב בהמשך למסמך
העקרונות "[להפוך לקשת](#)" ומציע פעילויות יישומיות להבעה
בשגרת היום במגוון האמנויות. טרם השימוש באוגדן זה חשוב
להכיר את מסמך העקרונות.

הפעילויות באוגדן הן תשתית להרחבה, או השראה לפעילויות
חדשות אותן תוכלו לפתח באופן מותאם לכל גן.

עקרונות לבחירת פעילויות

- ❖ התאמת הפעילויות לגיל ולהתפתחות הילדים
- ❖ התאמה לעולם התוכן של ילדי הגן ותחומי העניין שלהם
- ❖ מתן ביטוי למגוון האומנויות
- ❖ הכרת תוכניות הלימודים (שפה ואוריינות, אמנויות)

עקרונות פדגוגיים לשיח ופעילויות בקבוצה קטנה

❖ בקבוצה הקטנה עד 6 ילדים

❖ משך הפעילות 10-20 דקות (לבני 4 ומטה חשוב לצמצם את משך הפעילות)

❖ חשוב לקיים את הפעילויות במרחב בטוח ונוח, באווירה מעודדת ולא שיפוטית

❖ חשוב לייצר שיח פתוח אורייני מורחב. יש לרדת לסוף דעתם של הילדים, מתוך הקשבה והתעניינות בדבריהם.

❖ חשוב להדהד לילדים את דבריהם ובכך לתת להם תוקף ומשמעות.

מפגש עם יצירת אמנות

קורנלינס דה פוס

אישה ובתה

1620

שמן על לוח עץ

שיח

קורנלינס דה פוס

אישה ובתה

1620

שמן על לוח עץ

נציג את היצירה, נתבונן יחד ונמתין לתגובות ספונטניות
(מילוליות ולא מילוליות). נקשיב לילדים **בשקט** מתוך התעניינות.

נשאל מה רואים? נמתין בסבלנות לתשובות...

נוכל לשאול מה עוד רואים ולהחזיר אליהם שאלה מתוך הקשבה
לדבריהם. השאלות בעיקר פתוחות ויותאמו להתפתחות הדיאלוג.
לדוגמה: "מי הן הדמויות בציור? איפה הן? מתי ציירו אותן? לפי מה
רואים? מה אפשר לומר על הלבוש שלהן?" חשוב לאפשר גם
לילדים לשאול. נספר בכמה מילים אודות האומן: קורנליוס דה
פוס היה צייר שחי לפני מאות שנים בארץ בלגיה ונהג לצייר
דיוקנאות בדרך כלל על פי הזמנה. נוכל להוסיף שבימים ההם
עדיין לא הומצאה המצלמה.
נזמין את הילדים לסכם את השיח. לדוגמה אפשר לשאול: מה
התחדש לכם בשיחה? האם יש לכם רעיון מה לעשות כעת?
בהמשך אפשר להציע פעילות.

מושגים משפת האמנות שניתן לשלב בשיח: דיוקן, דמויות, רקע,
פלטה, צבעי שמן, ציור ריאליסטי (שנראה כמו במציאות)

סיפור

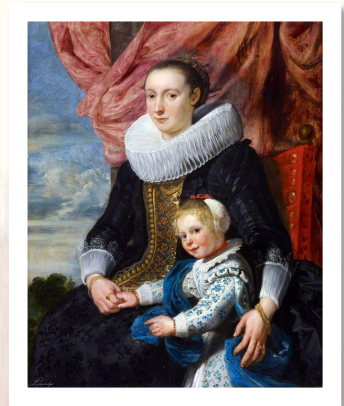
אפשר לחבר עם הילדים סיפור בהשראת היצירה.

תיאטרון

הציור מזכיר סביבה תיאטרלית. אפשר להציע לילדים ליצור אירוע בימתי עם תלבושות מתאימות, לעצב תפאורה, להשתמש בבדים. מרחב פיזיטלי: אפשר להוסיף ולהקרין על הקיר רקע מתאים (אפשר למשל להציע לילדים לצייר את הרקע בקטן ולהקרין את הציור).

צילום

ניתן להציע לילדים לצלם ולהצטלם על רקע התפאורה שהכינו. נוכל להדפיס ולמסגר את התמונות במסגרות מהודרות כמו שהיו לציורים מתקופת הבארוק.

הבעה בתנועה

ביצירה דגש לקשר בין אישי חם דרך מגע עדין ויציבה זקופה. ניתן להציע לילדים להתבונן במנח הגוף של האם ובתה: אילו איברים נפגשים ואיזה רגש זה מעלה?

נציע למי שרוצה להציג ישיבה בזוגות "כמו ביצירה" (כף יד בתוך יד, כתף נשענת על זרוע). אפשר להדגים תנוחות ישיבה המבטאות קרבה מעולמם האישי: הזכרו וספרו איך אתם יושבים בבית עם משהו מבני המשפחה?

בהמשך, נדמיין כיצד הדמויות קמות וצועדות יחד: מה יהיה גודל הצעדים? בקצב מהיר או איטי? במהלך התנועה, נוכל לשאול את הילדים: איך בגדי קטיפה כבדים וצווארון נוקשה היו משפיעים על ההליכה והיציבה שלנו?

נבקש מהילדים לצעוד פעם ב"קלילות של בגדי קיץ" ופעם בכבדות של בגדי בארוק מפוארים כמו שיש בציור. המעבר בין הסגנונות יבליט את היציבה הייחודית של הדמויות ואת השפעת הלבוש על שפת הגוף.

הבעה במוזיקה

נזמין את הילדים להתבונן בדמויות ולחשוב: **אם האם והבת שבתמונה היו יכולות לדבר, לשיר או לנגן - מה היו מספרות זו לזו?**

נעודד מגוון פרשנויות ונשאל:

- מה לדעתכם הן מרגישות?
- על מה הן משוחחות?
- האם הקול שלהן נשמע רך, שמח, שקט או נרגש?
- האם הן שרות יחד או שכל אחת שרה בדרך אחרת?

נזמין את הילדים לבחור דרך הבעה המתאימה לרעיונותיהם:

- קול ודיבור
- שירה
- קולות גוף
- כלי נגינה

נציע לילדים לבחור כלי נגינה אחד שייצג את האם וכלי נגינה אחר שייצג את הבת, וליצור באמצעותם **דיאלוג מוזיקלי**. הילדים יוכלו לחקור כיצד צלילים שונים מבטאים רגשות, קרבה, הקשבה או שיחה בין הדמויות.

בהמשך ניתן להזמין את הילדים ליצור בזוגות או בקבוצות קטנות: שיחה מוזיקלית קצרה, למשל באמצעות רצף של שאלות ותשובות בצלילים. נגינה המבטאת קשר, קרבה או מפגש בין שתי דמויות.

נעודד את הילדים להסביר את בחירותיהם:

- מדוע בחרתם דווקא בכלי הזה?
- כיצד הצליל שבחרתם מתאים לדמות?
- מה מספרת המוזיקה על הקשר בין האם לבת?

פעילות עם ספר

הנעלים הישנות של אדון מינאסה

מאת: רונית חכם

איורים: שחף מינאפוב

הוצאה לאור" אגם

ניתן להאזין ולצפות [במופע סיפור](#) של 'בית אבי חי' עם מוריאל הופמן, ושרית זוסמן, או לסרוק את קוד ה-QR בהמשך

הנעליים הישנות של אדון מינאסה הוא סיפור בתוך סיפור. בכל ערב לפני השינה אמא שעלתה מאתיופיה מספרת לנועה ויובל סיפורים מארץ הולדתה. בערב בו מתרחש הסיפור היא משתפת אותם באגדת-עם אתיופית על אדון מינאסה – עולה חדש מאתיופיה, שמנסה שוב ושוב להיפטר מהנעליים הישנות שהביא עמו, אך בכל פעם שכניו בארץ מחזירים לו אותן, מתוך מחשבה שאיבד אותן. לבסוף, הוא מוצא דרך יצירתית לשלב את עברו בעולמו החדש.

בקריצה של הומור ורוך, זהו סיפור מחמם לב על קהילה שרואה את האדם, דואגת לו ומחבקת אותו – גם דרך זוג נעליים ישנות.

לצפייה והאזנה לסיפור
סירקו את קוד ה-QR

שיח

קריאה משותפת ושיחה בעקבותיה מקדמות את הבנת הסיפור על רבדיו השונים. לאחר ההקראה/האזנה לסיפור אפשר לשוחח עם הילדים על

התוכן ולשאל שאלות שיסיעו בהבנה. לדוגמה:

- מהיכן הגיע אדון מינאסה לארץ ישראל?
- מדוע הוא החליט לזרוק את הנעלים הישנות?
- מי החזיר לו את הנעלים?
- מדוע הם עשו זאת?
- איך חיבקה הקהילה את אדון מינאסה?
- למה אמא של יובל ונועה בחרה לספר דווקא את הסיפור של אדון מינאסה באותו ערב?

בהמשך לשיח ולעיון המשותף באיורים כדאי לפתח שיח שמקשר בין

הסיפור לילדים- כך ניתן למשל לשאול:

האם אתם מכירים עולים חדשים או אנשים שלא נולדו בארץ ישראל?-
אולי יש ילד או ילדה כאלה בגן או בכיתה של אחד מבני המשפחה? אולי
במשפחה שלנו?- זוהי הזדמנות נפלאה לחלוק בסיפורי עליה
משפחתיים.

איך מרגיש מישהו שעובר לגור בארץ חדשה? מה ניתן לעשות על מנת
לעזור לו?

סיפור ותיאטרון

נשוחח:

זמין את הילדים לבחור רגע משמעותי בסיפור, לדוגמה: הרגע שבו אדון מינאסה זורק את הנעליים, הרגע שבו השכנים מחזירים לו אותן, או רגע אחר שעורר את סקרנותם. נשאל: מה התרחש ברגע הזה? מי היו הדמויות? מה הן הרגישו?
נזמין את הילדים לדמיין ולהרחיב את ההתרחשות מעבר למה שמתואר בסיפור: מה הדמויות אמרו זו לזו? מה חשב אדון מינאסה? מה קרה לפני או אחרי אותו רגע?

לאחר השיחה, אפשר להזמין את הילדים להעלות אירוע בימתי

בהשראת התרחשות אחת מתוך הסיפור.

נציע לילדים לתכנן את האירוע הבימתי: לקבוע תפקידים (דמויות,

מספרים), לבחור אביזרים מתאימים כגון נעליים, בדים או חפצים נוספים, ולעצב את מרחב ההתרחשות באמצעות בדים, כיסאות או ציור רקע. נאפשר להם להתנסות במשחק תפקידים, לבטא בתנועה, בדיבור ובמחווה את מחשבות ורגשות הדמויות, ולהציג את הסצנה בפני חברי הקבוצה.

מוזיקה

נשוחח:

זמין את הילדים לבחור רגע משמעותי בסיפור, לדוגמה: הרגע שבו אדון מינאסה זורק את הנעליים, הרגע שבו השכנים מחזירים לו אותן, או רגע אחר שעורר את סקרנותם. נשאל: מה התרחש ברגע הזה? מי היו הדמויות? מה הן הרגישו?
נזמין את הילדים לדמיין ולהרחיב את ההתרחשות מעבר למה שמתואר בסיפור: מה הדמויות אמרו זו לזו? מה חשב אדון מינאסה? מה קרה לפני או אחרי אותו רגע?

לאחר השיחה, אפשר להזמין את הילדים להעלות אירוע בימתי

בהשראת התרחשות אחת מתוך הסיפור.

נציע לילדים לתכנן את האירוע הבימתי: לקבוע תפקידים (דמויות,

מספרים), לבחור אביזרים מתאימים כגון נעליים, בדים או חפצים נוספים, ולעצב את מרחב ההתרחשות באמצעות בדים, כיסאות או ציור רקע. נאפשר להם להתנסות במשחק תפקידים, לבטא בתנועה, בדיבור ובמחווה את מחשבות ורגשות הדמויות, ולהציג את הסצנה בפני חברי הקבוצה.

"נעים לספר"

פעילות בתנועה הבעתית ומוזיקה

נבין

- כרטיסיות עם תמונות המייצגות מרחבים שונים (יער קסום, חלל, עולם תת-ימי, ג'ונגל, בית, פארק וכו')
- מומלץ: אביזרים לתנועה כגון סרטים, מטפחות
- מומלץ: מערכת שמע איכותית (עוצמת שמע מתונה) ומוזיקה איכותית (לחן ללא מילים)

מהלך הפעילות

נעמוד במעגל. נזמין כל ילד שרוצה להציג במרכז תנועה. אפשר לקשר לתנועת בעלי חיים, פעולות יום יומיות ועוד. נציע לשאר חברי הקבוצה לחקות את התנועה. נעודד את הילדים להוסיף תיאור: כמו "התנועה קלילה" או דימויים מעולם החי והטבע - כמו "פיל עייף" או "פרפר מרחף".

בהמשך, נניח בפיזור במרחב את כרטיסיות המרחבים. נשמיע מוזיקה. הילדים יתקדמו במרחב. בכל פעם כשיגיעו אל כל כרטיסיה יראו תנועה המתקשרת אל המקום המתואר בה. בעצירת המוזיקה הילדים יעמדו ליד כרטיסיה שבחרו. נשאל: "לאן הגעתם? מה אתם רואים או שומעים שם? האם מתרחש שם משהו? מה? מהי התנועה שבחרת להראות?"

ניתן להציע לילדים ליצור סיפורי תנועה משותפים.

לסיכום, נוכל ליצור יחד סיפור תנועתי קבוצתי קצר ובו התרחשויות ותנועות שהילדים הציעו.

פעילות תיאטרון

עיצוב עולם בדיוני

באמצעות חומרים, תצלומים, ציורים, חפצים ועוד

כאשר מתוכנן בגן אירוע תאטרוני יתוכנן היכן למקם את מרחב המשחק וכיצד לעצב את העולם הבדיוני בו מתרחשת עבודת הילד כשחקן. החלל שבו מתרחשת הפעילות התאטרונית צריך להיות מרווח כך שהילדים יוכלו לנוע בחופשיות.

עיצוב מרחב העולם הבדיוני והפעילות בתוכו

- ❖ נפתח בשיחה שעקרה קבלת החלטות משותפות: מהו המרחב אותו יהיו מעוניינים לעצב, למה יזדקקו, היכן ניתן להשיג, מי אחראי על מה, וכד'.
- ❖ ניתן להציע לילדים לתחום את מרחב המשחק באמצעות גופי בניה ושימוש בחומרים שונים כמו בדים, כסאות וכו'.
- ❖ בתוך המרחב המוגדר ניתן לזמן לילדים אפשרויות מגוונות: ספרים, תלבושות, חפצים, בובות, וכו'.
- ❖ מומלץ לאפשר לילדים להפעיל מערכת שמע ומוזיקה לבחירה
- ❖ ניתן ליצור את רקע המקום באמצעות ציור גדול שהילדים ציירו במשותף כגון: ציור של יער, חוף ים, שמיים וכו' אפשרות נוספת: ציור משותף שצולם ומוקרן על הקיר.
- ❖ נזמין את הילדים לתכנן סצנות בימתיות במקום. לקבוע תפקידים והתרחשות.

מפגש עם יצירת אמנות

ברט מוריסו

ילדות באמבט

1886

שמן על בד

שיח

ברט מוריסו
ילדות באמבט
1886
שמן על בד

נציג את היצירה, נתבונן יחד ונמתין לתגובות ספונטניות
(מילוליות ולא מילוליות). נקשיב לילדים בשקט מתוך התעניינות.

נשאל מה רואים? נמתין בסבלנות לתשובות...

נוכל לשאול מה עוד רואים ולהחזיר אליהם שאלה מתוך הקשבה
לדבריהם. השאלות בעיקר פתוחות ויותאמו להתפתחות הדיאלוג.
לדוגמה: "מה הילדות עושות לדעתכם? ? היכן הן נמצאות? מה יש
בגיגית? מדוע לא רואים בברור? האם זה מזכיר לכם משהו שאתם
נוהגים לעשות או עשיתם פעם? ספרו לנו. חשוב לאפשר גם לילדים
לשאול שאלות נוספות.

נספר בכמה מילים אודות האומנית: ציירת צרפתייה שנהגה
לצייר עם קבוצת חברים ציירים, לפני קרוב למאה וחמישים
שנה. נזמין את הילדים לסכם את השיח ובהמשך אפשר להציע
פעילות.

מושגים משפת האמנות שניתן לשלב בשיח: דמויות, משיכות מכחול,
טשטוש, רקע

משחק

אפשר לשחק עם גיגית, מים, חול, בדים, דמויות ופריטים קטנים.

תיאטרון במרחב פיזיטלי

נקרין את היצירה על הקיר ונזמין את הילדים להצטרף לדמויות המופיעות ולשחק במשחק תפקידים על פי המצאותיהם. אפשר גם ליצור הצגה.

שידור לילדים:

”מתבוננים באמנות ומשחקים”

הבעה בתנועה

ביצירה ניכרת שפת הגוף המראה ילדות שקועות במשחק. נציע לילדים לדמיון "משחק בגיגית מים" אפשר עם גיגית אישית או בזוגות. כדי להגדיר את מרחב הגיגית, ניתן להיעזר בחישוק או בחבל המונח על הרצפה.

נאפשר לילדים "לטבול" את ידיהם בגיגית, תוך שהם מנסים לחוש את טמפרטורת המים ואת המרקם שלהם. נזמין את הילדים להניע את גופם בתוך "משחק מים" דמיוני: נתחיל בתנועות רגועות, כאשר הידיים נעות לאט, שוקעות לעומק הגיגית או נוגעות במים רק בקצות האצבעות. נמשיך למשחק שובב ודינמי יותר נציע לילדים ליצור תנועות שמקציפות את המים, מערבלות אותם או מתיזות לכל עבר.

במהלך ההבעה התנועתית, נוכל לשאול:

- "מה אנחנו מרגישים כשאנחנו טובלים את הידיים עמוק, עד המרפקים? אילו צורות המרפקים שלכם יכולים לצייר במים – מעגלים, קווים ישרים או אולי זיג-זג?"
- "איך זה מרגיש לטבול את כפות הרגליים בגיגית? האם אפשר להניע את אצבעות הרגליים בתוך המים?"

"נעים במעגלים"

פעילות בתנועה הבעתית

נכין

- חבל/ חוט כותנה
- תמונות של ספירלות בטבע (כגון קונכיית שבלול)
- מומלץ: חישוקים
- מומלץ: מערכת שמע איכותית (עוצמת השמעה מתונה) ומוזיקה

מהלך הפעילות בשלבים:

נפתח בישיבה במעגל תנועתי של צורות סיבוביות: נזמין כל ילד

שרוצה להציג תנועת מעגל באיבר גוף - כגון סיבוב כתפיים או ראש.

נציע לחברים להצטרף ולחקות את תנועתו.

נוכל להראות לילדים תמונות מהטבע בהן מופיעה צורת ספירלה,

נסביר ונתנסה ב"ציור" ספירלות באוויר עם האצבע, היד, הרגל. אפשר

בליווי מוזיקה רגועה.

❖ נחלק לילדים **חבליים/חוטי טריקו**, וכל ילד ייצור על הרצפה במרחב

האישי שלו את ספירלה או מעגל ויתנסה בהליכה עליהם.

❖ נזמין את הילדים לשלב את הרעיונות שלהם וליצור יחד צורה חדשה

ומקורית. נוכל להרחיב את האפשרויות ולהוסיף **חישוקים**. נזמין את

הזוגות להתאחד לקבוצות קטנות ליצירת צורות מורכבות יותר, עד שכל

חברי הקבוצה יחברו את כל האביזרים למסלול משותף המשלב

ספירלות, מעגלים וצורות דמיוניות.

❖ נציע לילדים להתקדם יחדיו במסלול שיצרו בדרכים יצירתיות כגון:

להקת ציפורים נודדות, קרונות של רכבת ארוכה. נעודד את הילדים

להציע צורות התקדמות נוספות.

❖ **לסיכום**, נשוחח על התחושות שעלו: ממה נהניתם במיוחד? איך היה

ליצור צורה חדשה יחד עם חבר? וכד'

פעילות עם ספר

סתם שדה ריק

מאת: תמר וייס-גבאי

איורים: בלה פוטשבוצקי

הוצאה לאור:

ניתן להאזין כאן בפודקסט של ספריית פיג'מה

או לסרוק את קוד ה-QR בהמשך

בקצה השכונה, בדיוק מול הגן, מוצאים הילדים שדה קטן וריק. שיש בו רק שיחים גבעולים ועפר, והוא יכול להיות דרך קיצור מצוינת. המבוגרים רוצים לסלול בו שביל כי אין בו כלום, אבל הילדים מגלים ש"יש בו כלום": זיקית, שרקרק, צבה, פשפשים, נברן ופרפרה. אחרי חשיבה מרובה נמצא הפתרון: הקמת גשר עץ קטן מעל השדה ועליו שלט שמציע: "אם תשבו בשקט ובסבלנות ותסתכלו סביב – תגלו כמה מהדברים הכי נפלאים בעולם". (מתוך אתר [ספריית פיג'מה](#)) סיפור עדין על היחסים המתגמלים בין האדם לטבע ובין הטבע לאדם.

שיח

קריאה משותפת ושיחה בעקבותיה מקדמות את הבנת הסיפור על רבדיו השונים.
לאחר ההקראה/האזנה לסיפור אפשר לשוחח עם הילדים על התוכן ולשאל
שאלות שיסיעו בהבנה. לדוגמה:

- למה בהתחלה כולם חשבו שהשדה ריק?
- איך הילדים גילו שהשדה לא ריק בכלל?
- למה המבוגרים לא שמו לב למה שקורה בשדה?
- האם גם אתם שמים לב לפעמים לדברים שאחרים לא רואים?
- האם ילדים וילדות יכולים ללמד מבוגרים? - אם כן, מה הם יכולים ללמד אותם?

בהמשך לשיח ולעיון המשותף באיורים כדאי לפתח שיח שמקשר בין הסיפור לילדים - כך ניתן למשל לשאול:

- איפה יש מרחב טבע באזור שלנו?
- מה אתם אוהבים לעשות בטבע?
- איך אנחנו יכולים לתת חיבוק לטבע ולשמור עליו?

לצפייה והאזנה לסיפור
סירקו את קוד ה-QR

יציאה לטבע

לאחר קריאת הסיפור והשיח, תוכלו לצאת אל שדה בקרבת מקום ולחקור אותו יחד: מה יש בשדה? מה רואים, מריחים? מהו עולם החי שקיים בשדה? מה צומח שם? מה עשו בני האדם במקום?

- אפשר להצטלם יחד בשדה או לצייר את השדה
- אפשר לצייר או לצלם את מה הפתיע אותנו בשדה

מפגש עם יצירת אמנות

פרנץ מארק

הסוס הלבן

1911

שמן על בד

שיח

פרנץ מארק
הסוס הכחול
1911
שמן על בד

נציג את היצירה, נתבונן יחד ונמתין לתגובות ספונטניות
(מילוליות ולא מילוליות). נקשיב לילדים **בשקט** מתוך התעניינות.

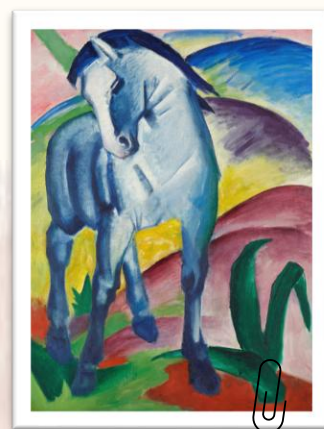
נשאל מה רואים? נמתין בסבלנות לתשובות...

נוכל לשאול מה עוד רואים ולהחזיר אליהם שאלה מתוך הקשבה
לדבריהם. השאלות בעיקר פתוחות ויותאמו להתפתחות הדיאלוג.
לדוגמה: "היכן נמצא הסוס הזה בעינכם?" חשוב לאפשר גם לילדים
לשאול שאלות נוספות.

נספר בכמה מילים אודות האמן: צייר גרמני. הוא צייר את הציור
לפני קצת יותר ממאה שנים. הוא נהג לצייר בעלי חיים מהדמיון
בצבעוניות.

נזמין את הילדים לסכם את השיח ובהמשך אפשר להציע
פעילות.

מושגים משפת האמנות שניתן לשלב בשיח: צבעוניות, משיכות מכחול

סיפור

אפשר לחבר עם הילדים סיפור אודות סוס כחול בהשראת היצירה.
אפשר לספר על בעלי חיים שאוהבים.

הבעה בתנועה

אפשר להתנועע כבעלי חיים שונים ולהשתמש במושגים כמו:
דהירה, רביצה, דילוג, מעוף, דאיה ועוד.

לשידור לילדים:

”איך הגיע פרנץ מארק לסוסים הכחולים”

הבעה במוזיקה

- נאזין ל**הומורסקה** מאת דבו'אק (אופוס 101, B. 187 מס' 7). נזמין
את הילדים להצטרף בתנועות המתארות את תנועותיו השונות של
הסוס.

"נעים בתוך תמונה"

פעילות בתנועה הבעתית ומוזיקה

נכין

- מקרן וסרטוני טבע (עלים נישאים ברוח, עננים שטים בשמיים, להקת דגיגונים שטים במים)
- מומלץ: בדים/ חומרי טבע/ מטפחות
- מומלץ: מערכת שמע איכותית (עוצמת השמעה מתונה) ומוזיקה מתאימה

מהלך הפעילות:

נקרין סרטוני טבע כגון: עלים הנישאים ברוח או עננים משתנים.

נשאל : מה מיוחד בתנועה שאתם רואים? האם אתם יכולים להראות את התנועה עם הגוף?

נזמין את הילדים לנוע בחופשיות במרחב על רקע הסרט המוקרן נוכל להציע להם להשתמש בסרטים או במטפחות.

נציע לילדים לבדוק מה קורה כשהגוף נכנס אל תוך אלומת האור של המקרן ו"מופיע" כחלק מהתמונה, ומה קורה כשיוצאים ממנה ו"נעלמים" חזרה למרחב הרגיל.

נשמיע קטעי מוזיקה בעלי אופי משתנה (מהיר-איטי, קופצני-זורם). נבקש מהילדים להקשיב ולהחליט איזו מוזיקה מתאימה לתנועה עם הסרטון המוקרן. נאפשר לילדים להתנסות בתנועה בליווי המוזיקה שבחרו.

נסיים את הפעילות בהחלשה הדרגתית של המוזיקה ונתכנס חזרה לישיבה במעגל. נזמין את הילדים לשתף ולהסביר ממה הם נהנו בחוויה.

מפגש עם יצירת אמנות

פואד אגבאריה

אריג וסדקים

2018

שמן על בד

שיח

פואד אגבאריה

אריג וסדקים

2018

שמן על בד

נציג את היצירה, נתבונן יחד ונמתין לתגובות ספונטניות
(מילוליות ולא מילוליות). נקשיב לילדים בשקט מתוך התעניינות.

נשאל מה רואים? נמתין בסבלנות לתשובות...

נוכל לשאול מה עוד רואים ולהחזיר אליהם שאלה מתוך הקשבה
לדבריהם. השאלות בעיקר פתוחות ויותאמו להתפתחות הדיאלוג.
לדוגמה: "האם הציור מזכיר לכם משהו? ספרו לנו" חשוב לאפשר

גם לילדים לשאול שאלות נוספות.

נספר בכמה מילים אודות האמן: פואד אגבאריה נולד בכפר מוסמוס

בישראל והוא חי ועובד באום אל פאחם. בילדותו אהב את החי

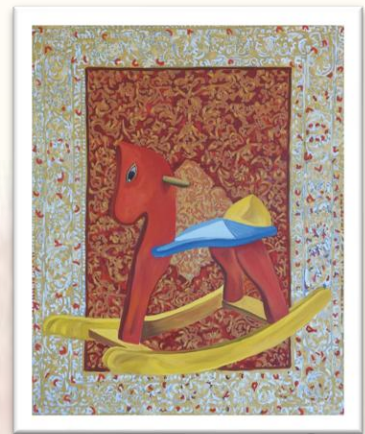
והצומח. ציורים שהוא צייר יכולים להזכיר את השטיחים שהיו

מונחים על רצפת בית הוריו. הם כמו זכרונות ילדות ומביעים געגוע

הביתה. נזמין את הילדים לסכם את השיח ובהמשך אפשר להציע

פעילות.

מושגים משפת האמנות שניתן לשלב בשיח: ציור, ערבסקה, אורנמנטיקה

משחק וצילום

נחפש צעצוע מיוחד לנו שהיינו מניחים על שטיח, נביא ונניח.
נסביר, נשחק ונוכל לצלם אותו על השטיח מזוויות שונות

סיפור

נכיר את הספר "לבד על המרבד" מאת בריאן וילדסמית

הכנת שטיח לסיפור, להצגה

אפשר לדוגמה באמצעות: אריגה, ציור, הדבקה, מריחת
פלסטלינה ועוד את מי נזמין לשבת על השטיח שלנו?

הכרות עם יצירות אמנות נוספות

נכיר יצירות אומנות נוספות בהן מתואר שטיח

משחקים הופכים למוזיקה

היצירה **"משחקי ילדים"** מאת ז'ורז' ביזה נכתבה בשנת 1871 ומורכבת משנים-עשר קטעים קצרים לפסנתר בארבע ידיים. כל אחד מן הקטעים שואב השראה מעולמם של הילדים - ממשחקים, צעצועים וחוויות ילדות מוכרות. באותה שנה תזמר ביזה חמישה מן הקטעים, ובהמשך עובדו גם יתר הקטעים לתזמורת על ידי מלחינים נוספים.

לכל קטע העניק ביזה שני שמות: האחד מתאר את המשחק או הצעצוע, והשני הוא מונח מוזיקלי המרמז על אופיו, קצבו או מצב רוחו של הקטע. שילוב זה יוצר חיבור מיוחד בין עולם המשחק של הילדים לבין השפה המוזיקלית.

לצד קטעים אנרגטיים ותוססים כגון **סביבון**, **סוס-קרוסלה**, **משחק ארבע פינות**, **קפיצות חמור ו-גלופ**, **נשמע גם רגועים וליריים יותר**, ובהם **נדנדה**, **בובה**, **בועות סבון**, **פרה עיוורת ו-אבא קטן-אמא קטנה**.

נתבונן בתמונות משחקים מתוך היצירה

נאזין יחד לאחד הקטעים **ונזמין** את הילדים לשער איזו תמונה היא מתארת ומדוע **נציע** תנועות המתארות את המשחק **ונצטרף** אל המוזיקה יחד איתן

ומה עוד?

ננוע במרחב בהתאם לאופי המוזיקלי של היצירה

נמציא משחק חדש בעקבות האופי המוזיקלי של היצירה.

נייצג את המוזיקה באמצעות חפצים / בנייה ועוד.

ניצור רצף תנועות אישי או קבוצתי המבטא את המשחק ואופיו.

נתנסה בהפקת צלילים שיתאימו לדמות, לצעצוע או למשחק שבחרו.

שם הספר: החבוק שחזר
מאת: לוסי בלאנד
איורים: פריה בלקווד
הוצאה לאור: מ.מזרחי

ניתן להאזין ולצפות [במופע סיפור](#) של 'בית אבי חי' עם מוריאל הופמן, ושרית זוסמן, או לסרוק את קוד ה-QR בהמשך

תקציר הסיפור:

בסיפור לוסי מבקשת חיבוק מאמא. אמא נותנת לה את "החיבוק האחרון" ולוסי מבטיחה להחזיר אותו, אבל קודם היא משתפת בו את בני הבית. במהלך הדרך החיבוק "משתנה" – פעם הוא חזק יותר, פעם גדול יותר, ולעיתים אפילו "בורח" – אך תמיד חוזר ותמיד נעים.

לצפיה והאזנה סירקו את קוד הQR

שיח

קריאה משותפת ושיחה בעקבותיה מקדמות את הבנת הסיפור על רבדיו השונים. לאחר ההקראה/האזנה לסיפור אפשר לשוחח עם הילדים על התוכן ולשאל שאלות שיסיעו בהבנה. לדוגמה:

- למה לוסי רצתה חיבוק מאמא?
 - במה אמא עסקה כשלוסי ביקשה את החיבוק?
 - למה אמא אמרה ללוסי שזה החיבוק האחרון? – למה היא התכוונה? - חשוב לתווך ולהסביר כי אמא הייתה עסוקה מאוד וכנראה התכוונה שזהו החיבוק האחרון לאותו יום לפני שלוסי תלך לישון.
 - למה בכל פעם החיבוק שקיבלה הרגיש לה אחר?
 - מדוע לוסי הייתה עצובה ורצתה לבכות?
 - מדוע קוראים לסיפור 'החיבוק שחזר'?
- בהמשך לשיח ולעיון המשותף באיורים כדאי לפתח שיח שמקשר בין הסיפור לילדים - כך ניתן למשל לשאול:**
- את מי אתם אוהבים במיוחד לחבק? - מישהו מבני המשפחה? חיית מחמד? אולי בובה או בובת פרווה?
 - האם יש מישהו שהייתם רוצים לתת לו חיבוק ואתם לא יכולים?
 - האם יש מישהו שאתם אוהבים שמחבק אתכם?
 - איך אפשר עוד להביע אהבה?

להלן כמה פעילויות שאפשר לקיים עם הילדים לאחר השיח:

- אפשר להזמין את הילדים לחבר סיפור בהשראת הסיפור של לוסי, כאשר הדמויות יהיו אנשים מעולמם – בני משפחה, חברים, או דמויות אחרות שהם בוחרים. ניתן ללוות את תהליך היצירה בכתיבה מותאמת לגיל, בציור ובאיור של הסיפור.
- אפשר להזמין את הילדים לכתוב ללוסי מכתב. במכתב יוכלו לשתף אותה במחשבותיהם וברגשותיהם: מה הם היו רוצים לומר לה? מתי גם הם רצו חיבוק? מה הם היו מציעים לה לעשות כאשר היא מרגישה עצובה או זקוקה לקרבה. במהלך הפעילות חשוב לתווך את תהליך הכתיבה בהתאם להתפתחות הילדים: לעודד אותם לבטא את רעיונותיהם בעל־פה, לסייע בניסוח משפטים, ולהציע מגוון דרכי ביטוי כגון ציור, סמלילים, כתיבה עצמאית לפי יכולתם.

אפשר להציע לילדים ליצור אירוע בימתי בהשראת התרחשות אחת

מתוך הסיפור שהייתה משמעותית עבורם.

כמו למשל: הרגע שבו לוסי מקבלת את החיבוק מאמא, הרגע שבו היא מעבירה אותו לבני המשפחה, או רגע שבו החיבוק משתנה או "בורח".

נקשיב לרעיונות הילדים ונעודד אותם להציע כיצד ניתן להמחזיז את

הסצנה:

מי הדמויות? מה כל דמות מרגישה? מה היא אולי רוצה לומר?

הילדים יוזמנו **להציע רעיונות להרחבת הסצנה** מעבר למה שמתואר

בסיפור: מה עוד יכול לקרות? מה הדמויות אומרות זו לזו?

בהמשך, הילדים יבחרו את התפקידים השונים בהתאם לרצונם (למשל:

לוסי, בני המשפחה, המספר) אפשר להזמין אותם להכין אביזרים,

תלבושות ותפאורה פשוטה באמצעות בדים, חפצים וחומרים זמינים.

נאפשר לילדים להתנסות במשחק תפקידים, לבטא בתנועה, בדיבור

ובמחווה את מחשבות ורגשות הדמויות, ולהציג את הסצנה בפני חברי

הקבוצה.

לאחר ההצגה, נזמין את הילדים לשתף: מה ראו? מה הרגישו? ומה למדו

על חיבוק ועל דרכים להביע אהבה.

"המראה שלי ואני"

פעילות בתנועה הבעתית

נכין

- אביזרים לתנועה כגון סרטים או מטפחות
- מערכת שמע ומוזיקה

מהלך הפעילות

משחקים בזוגות. הילדים עומדים זה מול זה. האחד מוביל בתנועה והשני מחקה אותו כבבואה. ננחה את הילדים לנוע בצורה ברורה ואיטית, להתבונם זה בזה בריכוז בכדי לאפשר סנכרון מוצלח. ניתן לעבור למנחי גוף שונים (עמידה על רגל אחת/ עמידת ארבע/ עמידת שש). אפשר להציע נושאי חיקוי (רגשות, בעלי-חיים, תופעות טבע) ולבסוף אפשר לשלב אביזרי תנועה.

נחזור לישיבה במעגל ונכיר את השיר "[חבר חדש בראי](#)" מאת דתיה

בן דור

מפגש עם יצירת אמנות

דדה Dede

גרפיטי בנווה צדק

2015

שמן על בד

שיח

דדה (Dede)

2015

ספריי צבע ושבלונה

נציג את היצירה, נתבונן יחד ונמתין לתגובות ספונטניות
(מילוליות ולא מילוליות). נקשיב לילדים בשקט מתוך התעניינות.

נשאל מה רואים? נמתין בסבלנות לתשובות...

נוכל לשאול מה עוד רואים ולהחזיר אליהם שאלה מתוך הקשבה
לדבריהם. השאלות בעיקר פתוחות ויותאמו להתפתחות הדיאלוג.
לדוגמה: "האם יש משהו מיוחד בציור הזה לדעתכם? האם אפשר
לראות היכן הוא מצויר?" חשוב לאפשר גם לילדים לשאול שאלות
נוספות. נספר בכמה מילים אודות האמן: דדה הוא אמן רחוב. הוא
יוצר אמנות במרחב הציבורי – הוא מצייר על קירות ברחובות. "דדה"
זה השם שהוא בחר לעצמו כאמן. דדה משתמש בשיטות שונות
לציור כמו ציור חופשי בידיים, ציור במכחול וגם באמצעות הכנת
מגזרת - שבלונה והתזת ספריי צבע. יש אמני רחוב שמציירים על
קירות מבלי שקיבלו אישור לעשות זאת, אך האמן דדה יוצר את
היצירות שלו ברשות והוא מציג יצירות גם במוזיאונים בארץ ובעולם.
נזמין את הילדים לסכם את השיח ובהמשך אפשר להציע פעילות.

מושגים משפת האמנות שניתן לשלב בשיח: אמנות רחוב, מגזרות, שבלונה

הכנת מגזרות נייר וצביעה

נציע לילדים לגזור מגזרות שונות ולהניח אותן על נייר צמוד לקיר, לטפוח עם מברשת צבע על שטח חריצי המגזרת וסביבה, להסיר ולראות מה התקבל על הנייר.

הכרות עם יצירות אומנות נוספות

נכיר יצירות אמנות רחוב נוספות

צפייה בשידור לילדים

["קירות מספרים"](#)

מפגש עם יצירת אמנות

קונסטנטיין מקובסקי

ילדים משחקים בסדנה

1888

שמן על בד

שיח

קונסטנטיין מקובסקי
ילדים משחקים בסדנה
1888
שמן על בד

נציג את היצירה, נתבונן יחד ונמתין לתגובות ספונטניות
(מילוליות ולא מילוליות). נקשיב לילדים **בשקט** מתוך התעניינות.

נשאל מה רואים? נמתין בסבלנות לתשובות...

נוכל לשאול מה עוד רואים ולהחזיר אליהם שאלה מתוך הקשבה
לדבריהם. השאלות בעיקר פתוחות ויותאמו להתפתחות הדיאלוג.
לדוגמה: "מי הן הדמויות? מה הן עושות? היכן הן נמצאות? אילו
צעצועים רואים? מה רואים ברקע? שם הציור "ילדים משחקים
בסדנה" מה זו סדנה? (חדר העבודה של האומן). חשוב לאפשר גם
לילדים לשאול שאלות נוספות. נספר בכמה מילים אודות האמן:
קונסטנטיין מקובסקי הוא אמן שחי ברוסיה לפני יותר ממאה שנים.
הוא הרבה לצייר ציורים מחיי היומיום כמו שרואים. כאן נזמין את
הילדים לסכם את השיח ובהמשך אפשר להציע פעילות.

מושגים משפת האמנות שניתן לשלב בשיח: סדנה, דמויות, רקע,
משיכות מכחול, כן ציור

צעצועים בתערוכה

נזמין את הילדים להביא צעצוע מהבית, לספר מדוע בחרו בו.
אפשר לארגן תערוכה בה יוצגו הצעצועים. לשחק באזור התערוכה
עם אוסף הצעצועים.

צעצועים של פעם

אפשר לאסוף סיפורי משפחות על צעצועים שהיו להם בילדות.
לבקש לשתף בתמונות במידה ויש.

קישורים לפעילויות נוספות

❖ מתוך 'צומחים מחדש'

[אוגדן פעילויות בערבית ובעברית](#)

❖ מתוך המסמך '[להפוך לקשת'](#)

❖ מתוך 'אוגדן המצוינות'

❖ מתוך המרחב הפדגוגי – הגיל הרך

❖ [שידורים במוזיקה במערכת הלאומית](#)

מתוך המידע יש לבחור בפעילויות המותאמות לתוכנית
בדגש על מיומנות ההבעה באופן מילולי ולא מילולי

